

7. Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента / под ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снетникова. – СПб.: Изд-во С-Петербург. ун-та, 2001. – 240 с.
8. Практическая психодиагностика: методики и тесты / под ред. Д.Я. Райгородского. – Самара: Издательский дом «БАХРАХ-М», 2001. – 672 с.

## ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ОРТОДОНТІЇ АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ

Смаглюк Л.В., Карасюнок А.Є., Воронкова Г.В., Куліш Н.В.

Українська медична стоматологічна академія

*Активізація самостійної роботи англомовних студентів характеризується пошуком шляхів розв'язання проблем, систематизації знань, формування пізнавальної самостійної діяльності студентів, розвитку їхніх творчих здібностей.*

**Ключові слова:** ортодонція, навчання, англомовна форма, підвищення ефективності.

*Activation of independent work of English-speaking students is characterized by the search for ways to solve problems, systematize knowledge, the formation of cognitive independent activity of students, the development of their creative abilities.*

**Key words:** orthodontics, education, English form, increasing of efficiency.

Останнім часом маємо зростання кількості іноземних студентів, охочих отримати освіту в українських вишах. Насамперед це стосується студентів стоматологічних факультетів, які опановують спеціальність англійською мовою.

Переваги англомовного викладання очевидні: для багатьох іноземних студентів англійська мова доступна й комфортна для спілкування; англійська є однією з основних мов міжнародних наукових інформаційних ресурсів; завдяки використанню англійської мови в навчальному процесі для іноземних студентів відкриваються можливості продовження освіти в інших країнах [1].

Основне завдання вищої освіти на сучасному етапі полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. Вирішення цього завдання навряд чи можливе лише шляхом передачі знань у готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно перевести студента з пасивного споживача знань у активного їх творця, що вмє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її розв'язання, знайти оптимальний результат і довести його правильність. Особливо це стосується студентів англомовної форми навчання, оскільки їм необхідно не тільки адаптуватися до мовної складової, самостійно аналізувати вітчизняну літературу, а й проводити паралель між клінічною термінологією української медичної освіти й освіти в їхніх рідних країнах для подальшої професійної діяльності.

Ортодонція – одна з провідних і водночас складних дисциплін для стоматологів, яку студенти вивчають протягом шести семестрів. Тож підвищення рівня викладання предмета залишається актуальним, особливо в роботі зі студентами англомовної форми навчання. Перші ж теми, які вони опановують, присвячені нормальному розвитку й функціонуванню зубощелепної системи людини. Ці знання стають найміцнішим базисом, украй необхідним для роботи лікарям, незалежно від фаху.

Починаючи навчання з предмета, студенти вважають себе досить самостійними й не завжди відчувають потребу в допомозі викладачів. Тож перше завдання, яке ставлять перед собою англомовні педагоги кафедри ортодонції, – це зацікавлення студентів дисципліною як базовою для формування майбутнього спеціаліста. Викладачі навчають логічно мислити, відстоювати свою думку, займатися науковою, пошуковою й дослідницькою роботою. Розуміння поставлених завдань дозволяє викладачам підвищити ефективність стоматологічної освіти шляхом систематизації засвоєних студентами знань, умінь і навичок у контексті творчого застосування комплексу базових знань у діяльності майбутніх лікарів-ортодонтів.

Сучасна система вищої медичної освіти покликана готувати молодих фахівців із високим рівнем теоретичної підготовки зі своєї лікарської спеціальності, здатних швидко й ефективно реагувати на сучасні досягнення медичної науки, які володіють широким спектром клінічного мислення й навичок. Англомовні викладачі мають насамперед зацікавити студента своєю дисципліною для подальшої їх активної участі в освітньому процесі, що безпосередньо стосується іноземних студентів.

Нині основною характерною рисою організації навчальної діяльності студента-стоматолога є орієнтація його в навчальному процесі на самостійну роботу [2; 3]. Ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців полягає в єдності процесу навчання й виховання, забезпеченні тісного взаємозв'язку професійного навчання з практикою. З цих позицій, особливої ролі набуває проблема теоретичного обґрунтування й експериментального апробування відповідних технологій щодо організації самостійної роботи здобувачів освіти. Самостійну роботу можна визначити, з одного боку, як роботу студента з навчальною літературою, що виконується поза основним розкладом занять, з іншого боку, – це постійна, цілеспрямована робота студента під час обов'язкових занять, де він слухає й самостійно конспектує пояснення викладача.

Англомовні лекції з предмета «Ортодонція» добре ілюстровані й інформативні. Вони дозволяють створювати необхідну зорово-слухову опору для формування уявлень і понять про зубощелепні аномалії, що не завжди можна безпосередньо спостерігати під час практичних занять. Це сприяє збагаченню навчального процесу образною формою пізнання. Проте вирішальне слово на лекціях – за викладачем.

Справжня активізація самостійної роботи англомовних студентів характеризується не пошуком знань взагалі, а пошуком шляхів розв'язання проблем, не тільки засвоєнням результатів наукового пізнання, системи знань, а й самого шляху отримання цих результатів, формування пізнавальної самостійної діяльності студентів, розвитку їх-

ніх творчих здібностей. У результаті практикування самостійної роботи студент навчається вміло організувати засвоєння знань, свою розумову діяльність, що забезпечує сприйняття, усвідомлення, запам'ятовування, узагальнення, готовність до пошуку необхідного рішення. Він розвиває самосвідомість, самодисципліну, особисту відповідальність, отримує задоволення в самовдосконаленні, самопізнанні, самореалізації.

Необхідно зазначити, що формування й розвиток здібностей на пряму залежить від умов, у яких відбувається вивчення предмета. На ефективність процесу пізнання й розвиток здібностей студента впливає рівень наукової бази, навчальних матеріалів, посібників і якість подання матеріалів, які можуть сприяти активізації пізнавальної діяльності студентів-стоматологів, формуванню й підвищенню в них рівня мотивації до вивчення ортодонції. Наукова база представлена широким спектром спеціалізованої літератури. Особлива увага приділяється забезпеченню студентів англійською формою навчання методичними матеріалами. З цією метою викладачами кафедри видані посібники англійською мовою: атлас «Телегентенографія голови» і «Академічна історія хвороби ортодонтичного пацієнта». Посібники адаптовані до рівня студентів, доступно ілюстровані. Студенти мають змогу ознайомитися з основними частинами цефалометричного аналізу – краніометрією, гнатометрією, профілометрією [4]. В атласі представлено кутові й лінійні параметри в нормі й при різних формах патології прикусу. Студенти мають можливість самостійно вивчити тему й провести самоконтроль, оскільки в кінці кожного підрозділу посібника наведено контрольні запитання. Ураховуючи мовні особливості іноземних студентів, атлас викладений трьома мовами: російською, українською й англійською, що розширює його можливості при викладанні предмета. Наявність контрольних запитань дозволяє студентам доцільно використовувати час теоретичної підготовки до практичного заняття за допомогою атласу, орієнтуватися у формі зубощелепної патології, засвоювати діагностичні навички, проводити диференційований діагноз, формувати клінічний діагноз і визначати лікувальну тактику згідно з вимогами до професійних завдань лікаря-ортодонта.

У посібнику «Академічна історія хвороби ортодонтичного пацієнта» на сучасному методичному рівні викладено загальні питання клінічного обстеження ортодонтичного пацієнта й необхідні параклінічні дослідження, що дозволяють студенту структурно правильно оформити академічну історію хвороби, яка оцінюється викладачем під час поточного контролю на практичних заняттях або підсумкового модульного контролю [5]. Мета цього виду роботи – навчити студентів методично правильно й послідовно обстежувати хворого, виявляти симптоми хвороби, аналізувати їх, установлювати діагноз, скласти обґрунтований план лікування й відповідним чином прогнозувати його результат. Щоб полегшити й покращити засвоєння складних питань, автори посібника склали простий діагностичний, прогностичний, лікувальний алгоритм. Приділили увагу тим розділам діагностики й лікування зубощелепних аномалій і деформацій, з якими стикаються лікарі-ортодonti в повсякденній практиці.

Отже, ураховуючи складність навчання англійських студентів на кафедрі ортодонції, що пов'язана з об'ємним матеріалом, недосконалим володінням мовою, складністю в спілкуванні, обмеженим часом, відведеним на практичні заняття, удосконалення їхньої самостійної роботи з дисципліни залишається актуальним і потребує подальших розробок.

#### Список використаної літератури

1. Запорожан В. М. Англійське навчання як стимулятор якості освіти та міжнародних контактів / В. М. Запорожан, В. Й. Кресюн, М. Л. Аряєв, О. В. Чернецька // Медична освіта. – 2011. – № 2. – С. 46-47.
2. Ковальчук Л. Є. Удосконалення самостійної роботи студентів – необхідна умова реалізації ідей Болонського процесу / Л. Є. Ковальчук // Галицький лікар: вісник. – 2008. – Т. 15, № 1. – С. 79-81.
3. Смаглюк Л. В. Вдосконалення самостійної роботи студентів англійською формою навчання на кафедрі ортодонції / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, Г. В. Воронкова // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2016. – С. 205-206.
4. Смаглюк Л. В. Телерентгенографія голови (3-ма мовами) / Л. В. Смаглюк, О. І. Яценко, Г. В. Воронкова. – Полтава, 2016. – 58 с.
5. Смаглюк Л. В. Academic History of Decease in Orthodontics / Л. В. Смаглюк, Н. В. Куліш, Г. В. Воронкова. – Полтава, 2018. – 120 с.

## ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРЕДМЕТА «ОРТОДОНТІЯ» В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Смаглюк Л. В., Куліш Н. В., Ляховська А. В., Нестеренко О. М.

Українська медична стоматологічна академія

*Висвітлено перспективи розвитку предмета «Ортодонція» в умовах організації навчального процесу за вимогами Болонської декларації. Один зі шляхів підвищення якості практичної підготовки здобувачів вищої освіти – введення в робочу програму предмета дисципліни «Пропаєдевтика ортодонції».*

**Ключові слова:** ортодонція, фахові компетенції, пропедевтика ортодонції.

*The article highlights the prospects for the development of the subject of orthodontics in organization of the educational process according to requirements of the Bologna Declaration. One of the ways to improve the quality of practical training of higher education students is to introduce into work program the subject of discipline "propaedeutics of orthodontics".*

**Key words:** orthodontics, professional competencies, propaedeutics of orthodontics.

Головне завдання вищої медичної освіти на сучасному етапі полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності.